

Samenvatting

In dit onderzoek zijn de trends in de geregistreerde jeugdcriminaliteit in de periode 1996 tot en met 2007 onderzocht. Daartoe is nagegaan welke ontwikkelingen zich voordoen in het aandeel aangehouden verdachten van een misdrijf en daders onder jongeren in de leeftijd 12 tot en met 24 jaar. Tevens is nagegaan welke trends er zijn in de afdoeningen op het niveau van de politie, het Openbaar Ministerie (OM) en de rechterlijke macht. Het onderzoek heeft betrekking op door politie en justitie geregistreerde informatie en biedt daardoor slechts zicht op een deel van de jeugdcriminaliteit.

Uit het onderzoek blijken de volgende resultaten:

Verdachten

- In 2007 is 2,5% van de 12-17-jarigen aangehouden als verdachte van een misdrijf, een stijging van 32% ten opzichte van 2002. In 2007 is 4,0% van de 18-24-jarigen aangehouden als verdachte van een misdrijf, een stijging van 21% ten opzichte van 2002.
- Het aandeel verdachten onder vrouwen is lager dan onder mannen, maar neemt wel sterker toe. Onder de 12-17-jarige vrouwen is de toename van verdachten sterker dan onder de 18-24-jarige vrouwen (ten opzichte van 2002 +51% en +37%).
- Als we uitsplitsten naar vier leeftijdsgroepen (12-15-; 16-17-; 18-21-; en 22-24-jarigen) blijkt het aandeel verdachten onder de 12-15-jarigen ten opzichte van 2002 sterker te zijn gestegen dan in andere leeftijdsgroepen (respectievelijk +40% en \leq +23%). Toch worden verdachten gemiddeld niet steeds jonger, want ook bij de oudere leeftijdsgroepen stijgt het aandeel verdachten.
- De meeste verdachten komen voor onder Marokkaanse jongeren, gevolgd door Antilliaanse en Surinaamse jongeren. Onder de autochtone jongeren komen de minste verdachten voor. Deze rangordening geldt zowel voor 12-17- als voor 18-24-jarigen. Het aandeel verdachten onder de autochtone jongeren is sinds 2002 procentueel gezien sterker gestegen dan onder jongeren uit andere herkomstgroepen. Onder de Antilliaanse jongeren is het aandeel verdachten het minst sterk gestegen en bij de 18-24-jarigen zelfs redelijk stabiel.
- Het aantal verdachten per 100 jongeren is in alle regio's toegenomen, maar niet overal even sterk. Bij de 12-17-jarigen is de sterkste stijging zichtbaar in het noorden van Nederland en in niet-stedelijke gebieden. Bij de 18-24-jarigen zijn er nauwelijks verschillen in de trends naar landsdeel.
- Het aandeel recidivisten onder de 12-17- en 18-24-jarigen is sterker gestegen dan het aandeel first offenders onder deze leeftijdsgroepen. Bij de 18-24-jarigen is het aantal first offenders per 100 min of meer stabiel sinds 2002.
- Het aandeel jeugdige veelplegers bij de 12-17-jarigen is evenveel gestegen als het aandeel jeugdige meerplegers. Beide zijn in 2007 met bijna de helft toegenomen sinds 2002.
- Onder de 12-17-jarigen zijn delicten tegen de openbare orde, bedreiging en geweldsdelicten tegen personen sterk gestegen. Hetzelfde geldt voor de 18-24-jarigen. In deze leeftijdsgroep zijn ook verkeersdelicten sterk toegenomen.

Daders

- In 2007 is 1,9% van de 12-17-jarigen een dader van een misdrijf, ten opzichte van 2002 een toename van 19%. In 2007 is 3,4% van de 18-24-jarigen dader van een misdrijf, ten opzichte van 2002 een toename van 20%.
- Hoewel het aandeel daders onder de mannen groter is dan onder de vrouwen, is het aandeel daders onder de vrouwen sterker toegenomen. Onder de 12-17-jarige vrouwen is het aandeel daders toegenomen met 33%; onder de 18-24-jarige vrouwen met 48%.
- In alle leeftijdsgroepen is het aantal daders per 100 leeftijdsgenoten ongeveer even sterk gestegen.
- Onder de 12-17-jarigen is een sterke toename van daders van bedreiging, geweld tegen personen, delicten tegen de openbare orde en delicten tegen het openbare gezag. Vermogensdelicten met geweld zijn gedaald. Het beeld onder 18-24-jarigen is vergelijkbaar. Daarnaast is in deze groep een toename van het aantal verkeersdelicten zichtbaar.

Halt-afdoeningen

- In 2007 heeft 1,1% van de 12-17-jarigen een Halt-afdoening gekregen. Dit percentage is sinds 2002 stabiel.
- Het aandeel jongeren dat een Halt-afdoening heeft gekregen is onder de meisjes sterker gestegen dan onder jongens.
- Bij alle leeftijdsgroepen is de trend in Halt-afdoeningen min of meer gelijk.
- Het aandeel jongeren met een Halt-afdoening onder allochtone jongeren is afgenomen, terwijl het aandeel Halt-afdoeningen onder autochtone jongeren is gestegen.

Afdoeningen door het OM

- Onder de 12-17-jarigen zijn in de periode 2002-2005 werkprojecten met bijna de helft gestegen (+45%). De beleidssepts zijn met een kwart afgenomen (-23%). Onder de 18-24-jarigen zijn financiële transacties in de periode 2002-2005 met een kwart toegenomen (+23%).

Afdoeningen door de rechter

- Onder de 12-17-jarigen zijn in 2007 ten opzichte van 2002 vooral werkstraffen toegenomen (+73%). Onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen langer dan drie maanden, voorwaardelijke vrijheidsstraffen en leerstraffen zijn afgenomen (respectievelijk -32%, -29% en -28%).
- Onder de 18-24-jarigen zijn werk- en geldstraffen toegenomen (respectievelijk +48% en +22%). Onvoorwaardelijke, korte en lange vrijheidsstraffen en leerstraffen zijn afgenomen (respectievelijk -18%, -26% en -27%).

De belangrijkste conclusies zijn:

- Er zijn meer verdachten en daders onder de 18-24-jarigen, maar er is een sterkere toename in verdachten onder de 12-17-jarigen in de periode 2002-2007;
- Verdachten en daders zijn niet jonger geworden, maar er zijn wel meer jongere verdachten;
- Er is een sterkere toename van verdachten en daders onder vrouwen dan onder mannen. Dit geldt zowel voor de 12-17- als de 18-24-jarigen;
- Er is een sterkere toename van verdachten onder autochtonen dan onder jongeren uit andere herkomstgroepen en er is een sterkere toename van verdachten in landelijke regio's
- Er is bij beide leeftijdsgroepen een sterke toename van openbare orde misdrijven, bedreiging en mishandeling en een daling van vermogensmisdrijven;

- Er is een sterkere toename van recidivisten dan van first offenders;
- Werkstraffen en boetes opgelegd door de rechter zijn gestegen, vrijheidsstraffen zijn afgenomen. Dit doet vermoeden dat er een toename is van relatief minder ernstige en een minder sterke stijging of mogelijk zelfs een lichte daling van ernstige feiten die voor de rechter komen.